

სკოლა მასწავლებლიდან იწყება

ლეილა შეროზია

პედაგოგის დოქტორი, მოწვეული პროფესორი,

სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

E-mail: sherozialeila@gmail.com

წარმოადგინა ცხუმ-აფხაზეთის მეცნიერებათა აკადემიის პედაგოგიისა და მეთოდის ინსტიტუტმა

აბსტრაქტი. როგორც ცნობილია, მასწავლებელსა და მოსწავლეს შორის ურთიერთობა, საერთო ენის გამონახვა მხოლოდ ცალკე თეორიის ან მარტო შიშველ პრაქტიკაზე დაყრდნობით შეუძლებელია. მიზნის მისაღწევად ყველაზე ეფექტური გზაა პედაგოგიური თეორიის და პირადი თუ სხვათა პრაქტიკული გამოცდილების სიტუაციის მიხედვით დაბალანსებული, ლოგიკურად შეკრული მინი პედაგოგიური სისტემის შემუშავება.

პრობლემა იმაშია, რომ მოსწავლეებს განსხვავებული ინდივიდუალურ-ფსიქოლოგიური, კულტურულ-სოციალური თავისებურებები ახასიათებს. მეთოდი, რომელიც ერთთან ან რამდენიმესთან ეფექტურია, სხვებთან უეფექტო, ან უფრო მეტიც, ურთიერთობის დამანგრეველი შეიძლება აღმოჩნდეს.

აქედან გამომდინარე, მასწავლებლის პროფესიული განვითარება, მისი პროფესიული ზრდა მუდმივად განახლებად რეჟიმში უნდა მიმდინარეობდეს, რადგან სკოლაში სასწავლო-საგანმანათლებლო მუშაობის წარმატება მასწავლებლის პროფესიული მომზადების დონითაა განპირობებული. ამიტომ მასწავლებელი უნდა პასუხობდეს დღევანდელ პროფესიულ სტანდარტებსა და კომპეტენციებს, სისტემატურად უნდა მუშაობდეს თავისი კვალიფიკაციის ასამაღლებლად, ჩართული უნდა იყოს პროფესიული განვითარების სისტემაში, აქტიურად მონაწილეობდეს პედაგოგიურ სემინარებში, სამეცნიერო კონფერენციებში, მასწავლებლის პროფესიასთან დაკავშირებულ ყველა ღონისძიებებში.

საკვანძო სიტყვები: მასწავლებელი, პროფესიული, სტანდარტები, კომპეტენციები, გამოცდილება.

მასწავლებლის პროფესია განსაკუთრებული, ზეამაღლებული ძველთაძველი, მაგრამ მარად ახალი საზოგადოებრივი სფეროა. არსად არასოდეს არვის უნახავს განათლებული ადამიანი, რომელსაც მასწავლებელი არ ჰყოლია. არავინ დაუფლება არც ერთ პროფესიას მასწავლებლის გარეშე. ყველა დროის გამოჩენილი ადამიანები სიამაყითა და პატივისცემით მოიხსენიებენ საერთოდ და კერძოდ თავიანთ მასწავლებლებს.

მასწავლებლის პროფესიული განვითარების შესახებ საქართველოს ამავე სახელწოდების ცენტრის მიერ გამოცემული ლიტერატურა ასახავს იმ ძირითად მოტხოვნებს, მასწავლებლის პროფესიულ სტანდარტებსა და კომპეტენციებს, რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს თანამედროვე სკოლის მასწავლებელი. „მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტი პროფესიული ცოდნისა და უნარ-ჩვევების, ძირითადი ღირებულებებისა და ვალდებულებების ერთობლიობაა“... რომელიც მოიცავს ბავშვის განვითარებისა და სწავლის თეორიებს, სწავლებისა და შეფასების ძირითად მეთოდებს, სასწავლო და პროფესიულ გარემოს“ [1, 2008: 3]. მაგრამ, აქ, თეოდორ როზაკსაც უნდა მოვუსმინოთ, რომელსაც ნილ პოსტმანი ეთანხმება, რომ „მეტისმეტად ბევრი ინსტრუმენტი, ისევე, როგორც მეტისმეტად ბევრი ბიუროკრატია, მხოლოდ ხელს უშლის სწავლებისა და სწავლის ბუნებრივ დინებას“ [2, 32].

პოსტმანის აზრით, ბუნებრივმა, ადამიანურმა დიალოგმა, მასწავლებლის კომპეტენტურობამ, მასწავლებლისა და მოსწავლეთა პრაქტიკულმა ურთიერთობამ უნდა გვიჩვენოს ჩიხიდან გამოსვლის გზა. „ადამიანთა თავისუფალი დიალოგი ყველაფრის შესახებ... განათლების გულია... თუ ამისათვის მასწავლებელს დრო, სტიმულები ან ჭკუა არ ჰყოფნის, თუ მოსწავლეები მეტისმეტად დემორალიზებული, მოწყენილნი ან გონებაგაფანტულნი არიან, სწორედ, ეს არის განათლების პრობლემა, რომელიც უნდა გადაიჭრას მასწავლებლისა და მოსწავლეების გამოცდილებით“ [2, 32].

ნილ პოსტმანის აზრით, „ნებისმიერი სასიკეთო ცვლილებების საფუძველი მასწავლებელთა ახლებურ განათლებაში უნდა ვეძებოთ, რადგან ის სწავლების მიზნის გადაფასებას შეგვამდლებინებს“ [2, 112].

„ახლებურში“ იგი გულისხმობს იმას, რომ მასწავლებელმა საზოგადოებრივი ცხოვრების ცვლილებებისა და მოთხოვნების შესაბამისად უნდა დაინახოს განსხვავება სწავლებასა და სწავლას შორის. რადგან „დღევანდელი ეპოქა, როდესაც ქვეყნის წარმატება ყველაზე მეტად იმაზეა დამოკიდებული, თუ რამდენად განათლებულნი არიან მისი მოქალაქეები და რამდენად შეესაბამება მათი უნარ-ჩვევები გლობალიზებული სამყაროს მოთხოვნებს, მასწავლებელსაც ახალ მოთხოვნებს უყენებს“ [1, 3]. თუმცა, ის ფრთხილობს, რომ ტექნოლოგიების გაღმერთებამ, ფანატიზმამდე არ უნდა მიგვიყვანოს. მისი აზრით, ტექნოლოგია მნიშვნელოვანია, მაგრამ უმნიშვნელოვანესია „რა ვასწავლოთ და არა როგორ ვასწავლოთ“. „ღმერთ-ტექნოლოგიასთან“ დაკავშირებით საინტერესო მაგალითი მოჰყავს „განათლების მიზნის“ ავტორს: „შეგვიძლია მატარებლებს დროზე ადრე გასვლა ვაიძულოთ, მაგრამ თუ არ წავლენ იქ, სადაც გვინდა, რისთვის შევიწუხოთ თავი“ [1, 63].

მართალია, დიდებული საქმეა, მოსწავლეებს სწავლა ვასწავლოთ, ინფორმაციების დამოუკიდებლად მოპოვების უნარ-ჩვევები გამოვუმუშაოთ, მაგრამ განა ნაკლებ მნიშვნელოვანია თუ რა სახის, რა მიმართულების, რა შინაარსის ცოდნას მოიპოვებს?! ტრადიციულ პედაგოგიკაში ყოველთვის სამ კითხვაზე პასუხი იყო მთავარი. „რა ვასწავლოთ?“ „როგორ ვასწავლოთ?“ „რისთვის ვასწავლოთ?“ აქ განათლების მიღების უნიკალური მხარეების ლოგიკურ ერთობასთან გვაქვს საქმე. მიზანი ხომ განათლების, ცოდნა-გამოცდილების გარკვეული სახის, შინაარსისა და მიმართულების სათანადო სიღრმისა და მოცულობის მიღებაა. ხოლო თუ როგორ მივაღებინოთ ეს განათლება, ე. წ. ტექნოლოგიების, მეთოდოლოგიის საქმეა. მასწავლებლის პროფესიულ სტანდარტში მოიაზრება განვითარებისა და სწავლის თეორიები, რომელსაც უნდა ფლობდეს ნებისმიერი საგნის მასწავლებელი. ამ თეორიებში იგულისხმება განვითარების ის კანონზომიერებები და ფაქტები, რაც გავლენას ახდენს ბავშვის განვითარებაზე. ცნობილ უამრავ მსგავს თეორიებს შორის დღეს წინა პლანზეა წამოწეული შემდეგი თეორიები: ბიჰევიორიზმი, კოგნიტური

განვითარების თეორია, სოციალური დასწავლის თეორია, სოციო-კულტურული თეორია, მორალური განვითარების თეორია, კონსტრუქტივიზმი, ჰუმანისტური თეორია, განწყობის თეორია და სხვა. მოცემული პედაგოგიური სიტუაციის შესატყვისად მათი ინტეგრირება და კონტექსტში გამოყენება, ეს უკვე პედაგოგიური ხელოვნების ანუ პედაგოგიური ოსტატობის სფეროა.

კარგად არის ცნობილი და დადგენილი ფსიქოლოგიურ მეცნიერებაში ბავშვის განვითარების ძირითადი კანონზომიერებანი. განვითარება ფილოსოფიური ლექსიკონის მიხედვით არის ფილოსოფიური ცნება, რომელიც დროთა განმავლობაში ხდება ადამიანის სხეულის აგებულებაში, აზროვნებასა და ქცევაში, ორგანიზმში მიმდინარე ბიოლოგიური პროცესებისა და გარემოს ზემოქმედების შედეგად. განვითარება ცვალებადობისა და ადაპტაციის პროცესია. იგი მოიცავს ზრდას, მომწიფებასა და დასწავლას.

სწავლება და შეფასება მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტის სტრუქტურის მეორე ნაწილია. ეს სტანდარტი მასწავლებლისგან მოითხოვს სხვადასხვა მეთოდებისა და სტრატეგიების ცოდნასა და კონტექსტში გამოყენების პრაქტიკულ უნარ-ჩვევებს. სწავლების ზოგადი და კერძო, საგნობრივი მეთოდები განსაზღვრავს სწავლისა და სწავლების იმ ტექნოლოგიებს, რომელიც ასე წარმატებით არის გახმაურებული მთელ მსოფლიოში. მისი ცოდნა და გამოყენება კონტექსტის მიხედვით ერთ-ერთი აუცილებელი, მაგრამ არა ერთადერთი პირობაა წარმატებული განათლებისათვის.

მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტის მესამე სტრუქტურული ნაწილია პროფესიული გარემო. სასწავლო გარემო შექმნა სათანადო პედაგოგიური ლიტერატურაში განმარტებულია, როგორც მრავალფეროვანი წყაროებისა და საშუალებების გამოყენების ცოდნა-გამოცდილება. სასწავლო გარემოში შედის კლასი, სკოლა, კლასგარეშე და სკოლისგარეშე კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებები, სადაც ძირითადად მასწავლებლები მართავენ საგანმანათლებლო პროცესს. ასევე ოჯახი, როგორც აღზრდის პირველი და შეუცვლელი მშობლიური კერა.

მასწავლებელს უნდა შეეძლოს „უსაფრთხო, მზრუნველი, ეფექტური, ორგანიზებული და კეთილგანწყობილი სასწავლო გარემოს“ შექმნა [1, 7], რომელიც ხელს

შეუწყობს თითოეული მოსწავლის პიროვნულ და სოციალურ განვითარებას; ითვალისწინებს ინკლუზიურ განათლებასთან დაკავშირებულ პრობლემებს. ასევე მულტიკულტურულ და მულტილინგვურ მიდგომებსა და პრინციპებს; პოზიტიური ურთიერთობების ჩამოყალიბებასა და კონფლიქტების მშვიდობიანი გზით მოგვარებას; ეხმარება მოსწავლეებს თვითშეფასებაში, პედაგოგიურ ღონისძიებების მოწყობასა და ჩატარებაში, ეთიკურ ნორმებისა და ეკოლოგიური შეგნების ჩამოყალიბებაში. კომუნიკაცია და მოტივაცია განსაკუთრებულ როლს ასრულებს სწავლა-სწავლებისა და აღზრდის ხარისხის ამაღლებაში, მოსწავლეებთან, მშობლებთან თუ კოლეგებთან, ასევე საზოგადოებასთან ნაყოფიერ თანამშრომლობაში, სათანადო რესურსების მოძიებასა და გამოყენებაში.

სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის, მისი შემადგენელი პედაგოგიური სისტემებისა და ქვესისტემების ამოქმედების უნარ-ჩვევები მასწავლებელს ეხმარება საგანმანათლებლო-აღმზრდელობითი პროცესის მოსწავლეთა ინდივიდუალური თავისებურებების, დროისა და სასწავლო რესურსების გათვალისწინებით დაგეგმარებაში, ინტეგრირებული სწავლების ეფექტურობის ამაღლებაში.

დადგენილი პროფესიული სტანდარტები განსაზღვრავს მასწავლებელთა კომპეტენციების ჩარჩოს, რაც პედაგოგიურ უფლებებს, მოვალეობებსა და პასუხისმგებლობებს ხდის გარკვეულს, გასაგებსა და მიღწევადს. მასწავლებლის პროფესიული განვითარების ცენტრის მიერ 2009 წელს გამოცემული წიგნი „მასწავლებელთა კომპეტენციების ჩარჩო“, რომლის ავტორები არიან პიტერ ბრეტი, პასკალ მომპონტ-გელარდი და მარია ელენა სალემა, მართალია, ის ძირითადად სამოქალაქო განათლებას ეხება, მაგრამ მისი ზოგადი ნაწილი საერთოა ყველა საგნის მასწავლებელთათვის. „მასწავლებლები - ვკითხულობთ მასში - განსაკუთრებულ როლს ასრულებენ დემოკრატიული ღირებულებების გავრცელებაში აქტიური მონაწილეობითა და სწავლების საშუალებით“ [3, 4].

არის ისეთი ცოდნის სფეროები, რომლებიც სკოლაში ცალკეულ საგნად არ ისწავლება და ეს ფუნქცია დაკისრებული აქვს ინტეგრირებულ ანუ საგანთაშორის კავშირების ინტეგრირებულ სწავლებას, თუმცა ეს არ არის წარმატებული. ამასთან დაკავშირებით კარგი აზრია გამოთქმული აღნიშნულ წიგნში, სადაც წერია: „ის, რაც ყველგან იგულისხმება და არა აქვს გამოკვეთილი სახე, შეიძლება მთლიანად

დაიკარგოს. როცა პასუხისმგებლობა ყველას ეკისრება, ხშირად არავინაა, ვისაც რეალური პასუხი მოეთხოვება“ [3, 20]. აქ ავტორი მიანიშნებს სასწავლო საგნების სპეციალიზაციაზე.

ინტეგრირებული გაკვეთილების ჩატარება საინტერესოც არის და სასარგებლოც, მაგრამ ეს ადვილი საქმე ნამდვილად არ არის. იგი დადგენილ პროფესიულ სტანდარტებთან მასწავლებლის სრულ შესაბამისობას მოითხოვს. ტრადიციულ პედაგოგიაში მას განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს. მასწავლებლისადმი პროფესიულ მოთხოვნებში ის ფორმულირებულია ასე: „თავისი საგნის ღრმად და ყოველმხრივ ცოდნა და მოსაზღვრე მეცნიერებათა ზოგადი საფუძვლების ფლობა“ [4, 12].

სახელმწიფო ზრუნავს მასწავლებლის პროფესიულ განვითარებაზე, მის პედაგოგიურ სრულფასოვნებაზე, კარიერულ ზრდაზე პედაგოგიურ ეთიკასა და საგნობრივ სტანდარტებზე დაყრდნობით. ამისათვის გამოიყენება სხვადასხვა კვალიფიკაციის ასამაღლებელი ფორმები და საშუალებები. „მასწავლებლის პროფესიული განვითარების სქემის გზამკვლევი“ მოცემულია სათანადო რეკომენდაციები, რომელთა სისტემური და თანმიმდევრული გამოყენება გარკვეულწილად ხელს შეუწყობს სერტიფიცირებული მასწავლებლის სტატუსის მოპოვებას [5, 12].

აღნიშნული წიგნის მიხედვით, მასწავლებლის პროფესიული განვითარების სქემაში აქცენტირებული შემდეგი აქტივობები, როგორცაა: კვლევა, კონფერენციები, სემინარები, სტატიები, ტრენინგები, სტაჟირება, სახელმძღვანელოების შექმნა, ან თანაავტორობა, სტენდურ-ვიზუალური პრეზენტაციები, პროექტის ავტორობა, მენტორ მასწავლებლად მუშაობა, მოსწავლეთა ოლიმპიადაზე გამარჯვება, ასევე საგნობრივ კათედრაზე აქტივობა, ინტეგრირებული გაკვეთილების ჩატარება, გამოცდილების გაზიარება, სპეციალური საჭიროების მოსწავლეებთან ინდივიდუალური და ჯგუფური მუშაობის გეგმის შედგენა, ტრენინგად მუშაობა და ა.შ.

მასწავლებელთა საკვალიფიკაციო აქტივობები დოკუმენტურად უნდა იყოს აღწერილი და პორტფოლიოს სახით წარმოდგენილი.

საყოველთაოდ მიღებულია, რომ პედაგოგიური პროცესის წარმატებას მისი მეცნიერულ საფუძველზე უზრუნველყოფა განაპირობებს. მასწავლებლის პედაგოგიური საქმიანობის პირველი ნაბიჯი არის პედაგოგიურ პრაქტიკაში, კერძოდ, კლასში არსებული მიღწევებისა და პრობლემების დადგენა და შეწყვეტილი ხაზიდან ათვლის დაწყება. წინააღმდეგ შემთხვევაში ირღვევა თანამიმდევრობისა და სისტემატურობის დიდაქტიკური პრინციპი და შედეგი მიუღწეველი რჩება. ეს კი მასწავლებლისაგან მოითხოვს პედაგოგიური კვლევის ცოდნასა და უნარ-ჩვევებს. „მკვლევარია მასწავლებელი, რომელსაც შეუძლია პედაგოგიური საქმიანობის დროს წამოჭრილი პრობლემების იდენტიფიცირება, მისი გადაჭრის გზების ძიება და პოვნა, ახალი იდეების, ინოვაციების, სტრატეგიების დანერგვა პედაგოგიურ პრაქტიკაში“ [5, 13].

პედაგოგიურ კვლევით საქმიანობას მასწავლებელი იწყებს კვლევითი პროექტის შედგენით: საკვლევი თემის შერჩევა და დაკონკრეტება; მისი აქტუალობისა და ღირებულების, მიზნისა და ამოცანების, მოსალოდნელი შედეგების ანუ ჰიპოთეზის განსაზღვრა, კვლევის მეთოდების, გზების, ხერხებისა და საშუალებების დაკონკრეტება, მის გარშემო არსებული ლიტერატურისა და წყაროების მიმოხილვა და საყრდენი პუნქტის მოძიება, მიღწეულისა და მისაღწევის, განვითარებაში მემკვიდრეობითობისა და ისტორიზმის პრინციპის გათვალისწინება, მოპოვებული მასალების რაოდენობრივი და თვისობრივი ანალიზის შედეგად მიღებული დასკვნებისა და რეკომენდაციების ჩამოყალიბება.

პედაგოგიურ კვლევაზე ამ ტექნოლოგიით მუშაობა მასწავლებელს მკვლევარის გამოცდილებასა და პრაქტიკულ უნარ-ჩვევებს უყალიბებს. სწორედ, ეს აზრია ჩადებული ეროვნულ სასწავლო გეგმაში, სადაც ვკითხულობთ: „ეროვნულ სასწავლო გეგმის ფუნდამენტური პრინციპი - შედეგზე ორიენტირება და მასწავლებლისათვის საშუალების მიცემა, თავად ეძიოს და აირჩიოს შედეგის მისაღწევად უკეთესი გზა, მასწავლებელს მკვლევრად აყალიბებს“ [5, 13].

პედაგოგიური კვლევის საგანი შეიძლება იყოს მოსწავლეთა პროგრამული ცოდნის დაუფლების ხარისხისა და მოცულობის ანუ მოსწავლეთა აკადემიური მოსწრების დადგენა; ქცევისა და მოქმედების ეთიკური წესებისა და ნორმების ცოდნისა და გამოყენების უნარ-ჩვევები; საზოგადოებრივი აქტივობები; მათი

მოთხოვნები და მიდრეკილებები ან კიდევ ახალი სასწავლო მეთოდების, ტექნოლოგიების, მეცნიერული და პრაქტიკული ღირებულებების შემოწმება და პრაქტიკაში დანერგვა; მოსწავლეთა განვითარების დინამიკის შესწავლა და ა.შ.

ასევე მნიშვნელოვანია მასწავლებლის დახელოვნებაში საგანმანათლებლო პროექტის შექმნისა და განხორციელების უნარ-ჩვევების განვითარება. აქ მიმოვიხილავთ ამგვარი პროექტის ნიმუშს დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის მიერ ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების მაგალითზე. ამ საფეხურზე მასწავლებლის მუშაობა ძირითადად შემოიფარგლება წერა-კითხვის, ზეპირი და წერიტი მეტყველების კულტურის განვითარების, წაკითხულის გაგებისა და გადმოცემის, ანალოგიებისა და პარალელების გავლების, მოსმენილის შეფასების, პერიფრაზირების, კითხვების დასმის და სხვათა მიერ დასმულ კითხვებზე პასუხის გაცემის, დიაგრამისა და პროექტების შედგენა-გამოყენებისა და ა. შ. ცოდნისა და უნარ-ჩვევების გამომუშავებით მოსწავლეებში.

მასწავლებლის პროფესიული განვითარების თეორიითა და პრაქტიკით აპრობირებული ერთ-ერთ ეფექტურ საშუალებას წარმოადგენს პედაგოგიური გამოცდილების გაზიარება. ტრადიციულ პედაგოგიაში იგი მოწინავე პედაგოგიური გამოცდილების სახელწოდებით იყო ცნობილი და მასწავლებლის კვალიფიკაციის ამაღლებას და სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის ხარისხის გაუმჯობესებას ემსახურება. იგი იმდენად უნივერსალური გამოდგა, რომ მას დღემდე თავისი აქტუალობა და პედაგოგიური ღირებულება არ დაუკარგავს. 2011 წელს გამოცემული „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემის გზამკვლევი“ კვითხულობთ: „მასწავლებლის პროფესიული განვითარების ბუნებრივი და საუკეთესო გზაა გამოცდილების მრავალმხრივი, ხშირი გაზიარება, ანუ მიღება და გაცემა კოლეგებთან“ და იქვე გრძელდება: „ეს მსოფლმხედველობა გულისხმობს გამოცდილების მეშვეობით, გამოცდილებით და გამოცდილებისათვის განათლებას“ [5, : 57].

პედაგოგიური გამოცდილების გაზიარება ძირითადად ხდება კონფერენციებში, სემინარებსა და პრეზენტაციებში, ასევე სხვადასხვა პუბლიკაციების სახით. სამეცნიერო კონფერენციების მიზანია ერთიდაიმავე პრობლემაზე მომუშავე

სპეციალისტებთან მოსაზრებების, კვლევის შედეგების ურთიერთგაზიარება, დისკუსიისა და არგუმენტების გზით ჭეშმარიტების პოვნა.

მასწავლებლის პროფესიული განვითარება და მასთან დაკავშირებული სუბიექტური და ობიექტური ფაქტორებისა და სათანადო რესურსების კონტექსტსა და კომპლექსში ინტეგრირების საფუძველზე უწყვეტ და მუდმივად განახლებად რეჟიმში მიმდინარეობს მასწავლებლის პროფესიული ზრდა, საზოგადოებრივი ცხოვრების მუდმივად ცვალებად და განვითარებად პროცესებთან შესაბამისობაში მოსვლა, პროფესიული წარმატება და შრომის ნაყოფიერება. სწორედ, ეს აზრია ჩადებული უმინსკის ცნობილ სიტყვებში: მასწავლებელი ცოცხალია მანამ, სანამ სწავლობს. აქვე მინდა აღვნიშნო, რომ პედაგოგიკისა და განათლების ფსიქოლოგიის მეცნიერებაში საკმაოდ კარგად არის გამოკვლეული სწავლა-განათლებისა და აღზრდის, მასწავლებლის პროფესიული მომზადების კანონზომიერებანი, პრინციპები და ტექნოლოგიები, პრობლემა უმთავრესად მის პრაქტიკულ გამოყენებაში, მასწავლებლის დაბალ კვალიფიკაციასა და შრომის არაადეკვატურ ანაზღაურებაშია. არსებული პრობლემის გადაჭრა გარკვეულწილად ამ ორი პრობლემის გადაჭრაშია და არა განათლების მეცნიერებაში.

ლიტერატურა:

1. Maswasvleblis profesiuli standarti. Tbilisi. 2008;
2. Inasaridze M., Lobjanidze S., Ratiani M., Samsonia I. Maswavleblis saqmianobis dawyebis, profesiuli ganvitarebisa da karieruli winsvlis sqemis gzamkvlevi, I nawili, Tbilisi, 2011;
3. Postman N. Ganatlebis mizani. Tbilisi, 2007;
4. Bret P., Mompont-Gelard P., Salema M.E. Maswavlebelta kompetenciebis Charho. Tbilisi, 2009.
5. Vasadze N. Pedagogika. Tbilisi, 2000.

SCHOOL STARTS WITH THE TEACHER

Leila Sherozia

PhD in Pedagogy, Invited Professor, Sokhumi State
University
E-mail: sherozialeila@gmail.com

Presented by the Institute of Pedagogy and Methodology at the Tskhum-Abkhazian Academy of Sciences

As is known, the relationship between a teacher and a student, finding a common language is impossible only on the basis of a separate theory or just bare practice alone. The most effective way to achieve the goal is to develop a balanced, logically cohesive mini-pedagogical system based on pedagogical theory and the situation of personal or others' practical experiences.

The problem is that students have different individual and psychological, cultural and social characteristics. A method that is effective for one or more people may prove to be ineffective for other people or, moreover, may be destructive to the relationships.

Therefore, the professional development of the teacher, his/her professional growth must be constantly updated, because the success of the teaching and educational work in school is conditioned by the teacher's professional training level.

The Teacher must meet contemporary professional standards and competencies, must systematically work to improve his/her qualifications, must be involved in the professional development system and actively participate in pedagogical seminars, scientific conferences and in all activities related to the teaching profession.

Keywords: *Teacher, professional, standards, competencies, experience.*